

01C

A-II/1/1345/22

तृतीयसत्रार्द्धम्

प्रथमपत्रम्

फलितज्योतिषम्

समयः घण्टात्रयम्

पूर्णाङ्काः 80

(15×2=30)

अ. सर्वे अतिलघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

1. छेद्यकाधिकारस्य किं प्रयोजनम्?
2. चन्द्रग्रहणे अर्धादूने चन्द्रग्रासे केन वर्णेन चन्द्रः शोभते?
3. चन्द्रबिम्बस्य कति अंशात् अल्पत्वे ग्रहणं नादेश्यम्? किमर्थम्?

अथवा

“चतुर्भिर्व्यवहारोऽत्र सौरचान्द्रार्क्षसावनैः” इत्यस्याशयः कः?

4. परिलेखे मध्यमं वृत्तं कस्य सूचकम्?
5. कदा चन्द्रबिम्बः कपिलवर्णत्वेन दृश्यते?
6. ताराग्रहाः के? किमर्थं तन्नाम?

अथवा

ध्रुवाश्रितदेशात् निरक्षाभिमुखं गच्छतः ध्रुवर्क्षम् नतं दृश्यते उत उन्नतम्?

7. समागमो नाम कः?
8. “शीघ्रे मन्दाधिकेऽतीतः संयोगो भविता” इत्यस्याशयः कः?
9. किं नाम आयनं दृक्कर्म?

अथवा

गण्डान्तं नाम किम्?

10. पातस्य सैद्धान्तिकपरिभाषा लेख्या ।
11. सावनं दिनं नाम किम्?
12. सौरमानेन के व्यवहाराः लोके प्रसिद्धाः?

अथवा

दृक्कर्मणः गोलीयपरिभाषां लिखत ।

13. "भानोर्मकरसङ्क्रान्तेः षण्मासा उत्तरायणम्" इत्युक्ते किम् ?
14. चान्द्रदिनस्य परिभाषा लेख्या ।
15. पूर्णिमान्ते कृत्तिकायाः रोहिण्याः वा योगे सति चान्द्रमासस्य किं नाम ?

अथवा

उल्लेख-नामकस्य युद्धस्य लक्षणं किम् ?

ब. सर्वे लघूत्तरीयाः प्रश्नाः समाधेयाः ।

(5×6=30)

16. छेद्यकाधिकारोक्तं सम्मीलनोन्मीलनपरिलेखं स्पष्टीकुरुत ।
17. ग्रहणे ग्राह्यग्राहकयोः दिग्ज्ञानं निरूप्य स्पर्शमोक्षादिकं निरूपयेत् ।

अथवा

ग्रहकक्षामधिकृत्य लघुनिबन्धो लेख्यः ।

18. ग्रहयुद्धे जयिनः पराजितस्य च लक्षणं लिखत ।
19. "अर्धादूने सधूमं स्यात्....." इति श्लोकं विलिख्य व्याख्यात ।

अथवा

सौर-चान्द्र-नाक्षत्र-सावनमानानां लक्षणानि सप्रमाणं निरूपयत ।

20. चन्द्रकक्षापरिणतानि ताराग्रहाणां बिम्बमानानि लिखत ।

अथवा

सश्लोकं भसन्धिं गण्डान्तं च वर्णयत ।

स. दीर्घोत्तरीयः प्रश्नः समाधेयः ।

(1×20=20)

21. चन्द्रशृङ्गोन्नतिप्रदर्शकं परिलेखं यथाग्रन्थं निरूपयत ।

अथवा

नवविधकालमानानि कानि ? यथाग्रन्थं विशदीकुरुत ।

अथवा

सश्लोकं नक्षत्राणां सौम्ययाम्यशरमानानि लिखत ।